

POMSTA V BLATINÁCH

Vincenc Jarabáček byl na své jméno patřičně pyšný. Vincenc mu připadal velice vznešený a rád zdůrazňoval římský původ toho jména. Přátelé mu však neřekli jinak než Čendo. Jarabáček bylo zase jméno malebně české a Vincenc Jarabáček se pokládal za velikého vlastence, protože se mu příjmení tolik líbilo.

Vincenc Jarabáček byl holič. A to něco znamenalo. Holič, a zvláště na malém městě, to byla vážená osobnost. Holič nejen holil brady a stříhal licousy, ale byl zároveň zpovědníkem, poradcem a i jakýmsi psychologem, i když tato profese se počátkem padesátých let ještě jaksi nenosila. Holič musel umět vést zasvěcený rozhovor s každým zákazníkem, ať to byl pomocník u zedníků nebo zdravotní rada. Holiče si každý považoval. Holič totiž na každého věděl spoustu, často i dosti, řekněme, hodně soukromých věcí. S holičem nebylo radno si to rozházet. A Vincenc Jarabáček byl navíc dobrý holič. Holil brady už dobrých třicet let a za tu dobu se vypracoval ve skutečného mistra. A tak se dá říci, že si žil docela spokojeně. Měl hodnou ženu Anežku a dva už dospělé syny, Zbyška a Lumíra. Zbyšek byl na studiích až v severních Čechách a Lumír, vyučený zámečník už bydlel u svoji ženy Boženky.

V Blatinách, kde Vincenc Jarabáček bydlel byli holiči dva, což bylo pro městečko s třemi tisícovkami duší tak akorát. Druhý holič pan Holub měl svou oficínu stejně jako Vincenc Jarabáček na hlavní ulici, ovšem asi o tři sta metrů dále. Oba holiči se respektovali a nijak si nekonkurovali. Každý měl svou klientelu, nutno ale poznamenat, že ta Vincencova byla přece jen o něco širší a snad i tak trochu vznešenější a váženější. Kromě starosty Málka, hrozného to vola a komunisty, který chodil k Holubovi, chodili všechny významné blatinské osoby k Vincenci Jarabáčkovu neboť ten byl v celém městečku osobou značně oblíbenou a populární. Nebyl totiž jenom holič, ale také předseda místního rybářského spolku, tajemník svazu chovatelů (jeho králíci pravidelně vyhrávali výstavy), pokladník klubu filatelistů, ale hlavně nejlepší herec místního ochotnického spolku s názvem Vrchlický. Léta byl vyhlášeným milovníkem, za což sklízel nadšené potlesky publika. Pravda, musel po každém představení také poslouchat výčitky své ženy Anežky, které se vždy zdálo, že to líbání na scéně bylo až příliš opravdové. No, řekněme si na rovinu, že měla pravdu, ale Vincenc si z jejího kárání pranic nedělal. Jen si sedl do křesla, zapálil cigáro, které před tím pečlivě ubalil, zasunul do špičky a pronesl: „Ale no tak Anežko, musíš mít přece pochopení pro umění.“ To paní Anežka měla, jen to líbání těžko snášela. Nyní, kdy se mu blížila šedesátka a hlavu měl bílou jak padlý sníh už milovníky nehrál a k radosti paní Anežky ohromoval diváky jako král, císař nebo aspoň starosta či poustevník. Hrál zásadně kladné a charakterní role, neboť sám byl

postavou veskrze kladnou a charakterní. Z toho důvodu například kdysi odstoupil z funkce místopředsedy místního SK, jelikož se mu nelíbili zákulisní praktiky funkcionářů. Vincenc Jarabáček byl čestný člověk a odmítal podplácet soupeře, aby zachránil mužstvo v okresním přeboru. Pár jeho zákazníků, členů výboru SK, proto přešlo k panu Holubovi, ale Vincenc Jarabáček toho nikterak nelitoval.

V pondělí ráno, jako obvykle Vincenc Jarabáček, sotva dopil ranní kávu, vykouřil ranní cigáro a přečetl ranní noviny, vyšel na ulici a vytáhl roletu své oficíny. Vincenc Jarabáček se svou rodinou obýval malý řadový domek, jak už bylo řečeno na hlavní ulici. Tři místnosti sloužily jako byt, čtvrtá byla oficína se samostatným vchodem. Měl ještě čas, vlastně otvíral až od devíti hodin a bylo teprve něco po osmé, ale on se v oficíně cítil lépe než v bytě. Zkontroloval štětky, břitvy, mýdlo, ručníky a přemýšlel, kdo dnes přijde. V pondělí pravidelně chodíval pan učitel Vodička, moc hodný pán, s Vincencem Jarabáčkem hrál divadlo a tak si dobře rozuměli. Ale ten přijde až odpoledne, po škole. Stejně jako řezník Černý. Toho Vincenc rád neměl, neboť to byl šizunk, ale i s ním vedl odbornou debatu o výrobě jitrnic a prejtu. Řezník se sice jmenoval Černý, ale přezdívku měl Zelený, jelikož jednou prodal šišku salámu s již pěkným zeleným nádechem. Není snad ani potřeba připomínat, že tuto přezdívku nikdo nesměl před ním vyslovit nahlas. Řezník Černý byl, jak se sluší na řezníka chlap mohutný a také dosti prudký. Ráno, jako obvykle hned v devět přijde určitě pan farář Smutný. Na toho se těšil. Vincenc Jarabáček byl na rozdíl od své ženy člověk nevěřící a církve neměl rád. Tvrdil, že jsou původem všeho zla. Faráře ale rád měl a vedl s ním vždy velmi zajímavý rozhovor, který někdy vypadal trochu jako hádka, ale ve skutečnosti hádkou nebyl.

Když vše zkontroloval vyšel před oficínu na ulici, se zalíbením se podíval na vývěsní štít s pěkně vyvedeným nápisem „Vincenc Jarabáček holič a parukář“ a s namalovanou břitvou. Postavil se přede dveře čelem do ulice a sledoval život maloměsta. Znal každého a každý znal jeho.

„Dobrého dne přeji paní doktorová, uctivé pozdravení panu doktorovi.“
Paní doktorová, žena obvodního lékaře doktora Bradatého, byla protivná baba, ale doktor byl příjemný starší pán a také Vincencův zákazník.

„Buď zdrav Lojzíku.“ Pozdravil kočího, který vezl kupu hnoje z hřebčína. Lojzík, člověk značně primitivní byl velice potěšen, že ho taková osobnost tak uctivě a důvěrně zdraví a vesele zamával bičem. Přitom trochu práskl, načež se koně dali do běhu po velkých kočících hlavách a Lojzík skoro spadl z kozlíku. Jen taktak se udržel, ale ulétl mu klobouk.

„Co blbnete vy krávy zasraný!“ zařval Lojzík z plných plic na své dva valachy a rychle se vzdaloval.

„Slyšel jste to pane Jarabáčku? To jsou lidi, co. Takhle se vyjadřovat a ještě na veřejnosti. Já bych mu dal lískovkou pětadvacet na prdel.“

„Máte svatou pravdu pane řídící. Ale to víte, lidé od koňů spisovnou češtinou budou sotva hovořit. Mějme pro ně pochopení.“

„Od koňů nebo od prasat, to nikoho neomlouvá. Dobrých mravů by měl dbáti každý. Jinak, jak říkám, na prdel lískovkou.“ A pan řídící odkráčel do školy vychovávat mládež. Vincenci Jarabáčkovi přišlo trochu líto, že takovýto vychovatel vychovává budoucnost našeho národa. Například v divadle na jejich představení nebyl ani jednou a to by řídící určitě měl. A jednou, když byl u řídícího doma, ohledně rozbitého okna šutrem z praku z ruky Zbyška, dobře si všiml téměř prázdné knihovny, kdy místo knížek byly nevkusné skleničky. Stálo tam pár svazků nevalné úrovně a docela jistě, a to si byl Vincenc Jarabáček jist, tam nebylo ani jedno dílo Jiráska ani Vrchlického. To Vincenc Jarabáček měl Jiráska kompletního a také celého přečteného. Rovněž Vrchlického měl doma všechny vyšlé svazky a rovněž všechny přečtené. A v předsíni u zrcadla, což byl vrchol, stála busta Klementa Gottwalda. Ta návštěva zanechala ve Vincenci Jarabáčkovi silný dojem. Od té doby panem řídícím opovrhoval, ale jednal s ním vždy slušně, jako ostatně s každým.

Takto strávil Vincenc Jarabáček na chodníku skoro hodinu. Za tu dobu se pozdravil asi s dvaceti lidmi a kromě povozu Lojzíkova pokynul ještě jednomu koňskému a dvěma volským povozům, jednomu autobusu a dvěma osobním automobilům. Projely sice tři, ale toho třetího šoféra neznal a ani on se vůbec na Vincence nepodíval.

Přesně v devět se objevil důstojný pán farář Smutný. Ve skutečnosti ale smutný nebyl. Naopak byl to človíček takový až roztomilý, menší, kulat'oučký a věčně se usmívající. Bylo mu již notně přes šedesát, ale snad díky tomu stálému úsměvu působil velice čile. A nějaké ty světské hříšky jako vínečko či karban mu rovněž nebyly cizí. „Však já si to tam nahoře už nějak zdůvodním. Nějakou tu protekci tam za ty roky věrné služby pozemské snad mám.“ říkával na svou obhajobu.

Vincenc Jarabáček, který se na důstojného pána již těšil uctivě pozdravil: „Podle vás bych si mohl důstojnosti rovnat hodinky. Přesnost je vlastností králů, ale žádný král jistě nikdy nebyl tak přesný, jako vy.“ „Ale jděte, přesnost by měla být vlastností všech. Ostatně ne já, ale vy jste pane Jarabáčku král. Jak jste včera zahrál Karla IV., to bylo opravdu velkolepé. Vás je zde v Blatinách skoro škoda. Vy byste měl hrát v Národním.“ „Zase přeháníte důstojnosti“ bránil se naoko Vincenc. Pravda je, že mu tato pochvala udělala velikou radost. Včera totiž hráli Noc na Karlštejně a Vincenc

opravdu zářil. Po farářově lichotce se rozhodl, že dnes ho nebude dráždit svými pohanskými řečmi.

„Tak jakpak to uděláme, důstojnosti?“ Otázka zcela zbytečná, protože to už velebnému pánovi dělal dvacet let pořád stejně. Ale ne zase tak úplně zbytečná, protože ta větička patřila do té hry, kterou ti dva spolu už dvacet let hráli.

„Jako obvykle, pane Jarabáčku, jako obvykle.“ Odpověď též zcela zbytečná, protože Vincenc přesně věděl, že pečlivě zastříhne milimetr řídkých šedých vlasů, bude to dělat asi půl hodiny, protože nikdo v tuto dobu nepřijde a pan farář rovněž nikam nespíchá. Ostatně návštěva blatinského lazebníka byla i pro něj důležitou událostí a byl by dozajista zklamán, kdyby byl hotov za deset minut neboť více by to trvat nemohlo. Ostatně pan Holub by byl hotov s takovým úkonem za ještě kratší dobu. Vonět kolínskou pana faráře nebude, neboť ten to nemá rád. Poté mu namydlí bradu a tváře a pěkně do hlad'oučka ho oholí.

Farář sedá do křesla, Vincenc mu dává pod bradu zástěru, aby nebyl poškozen farářův tmavý oblek a dialog, který mají oba tak rádi může začít. „Máme to dnes ale vyvedený den, že pane Jarabáčku.“ První věta je vždy stejná. Pouze slovo vyvedený se mění podle klimatické situace.

„Ano důstojnosti, je hezky, jen co je pravda. Ale věříte, že někteří lidé se z takového krásného dne ani nedovedou radovat a hned po ránu ho kazí svým chováním.“

„Ale, ale, neříkejte. Kdopak byl na vás nezdvořilý tak časně?“

„Na mě nikdo, ale tak obecně, víte. To že kleje Lojzík z hřebčíba, to bych omluvil, tihle lidé od koňů snad ani jinak mluvit neumí, ale považte, pan řídící!“

„No to mne pane Jarabáčku ani nepřekvapuje. Řídící je prostě hovado. Je to smutné, že takový neznaboh učí naši mládež. To se pak jeden ale nemůže divit, že ti mladí jsou nevychovaní a hrubí. Pane, ty se tam nahoře na to díváš, ty to vidíš. Ty je jednou jistě ztrestáš, ale mám trochu strach, aby nebylo pozdě.“

„Moje řeč důstojnosti. Až se ten váš šéf tam někde nahoře rozhodne zakročit, tak nás třeba už ti chuligáni všechny povraždí. A za všechno může řídící, jelikož je svým svěřencům špatným příkladem.“

„Ba,ba, pravdu díte. Ten řídící by potřeboval pětadvacet na sedinku.“

„Já s vámi sice souhlasím, ale neztejte, to zní dost divně, pětadvacet na sedinku.“

„Však já vím, že by potřeboval na prdel, ale copak já mohu takováto slova vyslovovati. Já bych si je neměl ani myslet. Jenomže to prostě neumím.“

„A věříte důstojnost, že v tomhle vás skutečně lituji. To musí být někdy hodně těžké, když si člověk nemůže pěkně od plic zaklít. To, že máte ten celibát, to se myslím dá vydržet, zvláště v našem věku, že.“ Vincenc se ohlédne za sebe na dveře a tiše dodá:

„Ten vám někdy dokonce dost závidím.“

„Ale jděte, vždyť paní Anežka je hotový poklad.“

„Akorát není tak vzácná jako poklad.“

Pan farář se srdečně zasmál a tak jim oběma příjemně plynul čas.

Nemělo to však trvat příliš dlouho. Nečekaně se otevřely dveře a v nich stanul štábní kapitán Murcko. Chvilí stál mlčky ve dveřích a pak vstoupil aniž by pohnul pyskem.

„Zdravíčko vašnosto, zatím se posaďte, já tady dodělám pana faráře a hned se vám budu věnovat“.

Kapitán Murcko se teprve nyní všiml, že v oficíně je vedle západních imperialistů jeho druhý úhlavní nepřítel. Murcko byl antikrist, že byste druhého takového sotva našli. Pro Boha i faráře měl jen slova nejhlubšího pohrdání. Kdyby to byl věděl, tak by sem byl nechodil, ale teď se už couvnout nedalo. Nasupeně se posadil a nasadil co nejvíce protivný výraz. Ostatně byl to jediný výraz jakého byl schopen. Možná za to mohla výchova prostoduchého otce kdesi na východním Slovensku, možná pouhých 160 cm tělesné výšky, možná zlá a tlustá, nejméně o patnáct let starší manželka, možná frustrace z nedokončeného základního vzdělání, možná chlast, ale nejspíš od všeho trochu. Prostě kapitána Murcka znal každý jako pitomce, ovšem pitomce nebezpečného, protože se přímo vyžíval v udávání a už hezkých pár lidí dostal za katr, většinou za podvracení socialismu. A každý litoval vojáky pod ním sloužící.

Tak tedy kapitán seděl na židli u stěny a očima probodával Vincence Jarabáčka. Ten na to ovšem nebral zřetel a klidně kapitána oslovil.

„Tak jak si stojíme v boji proti těm impresionistům, pane kapitáne?“ Vincenc věděl, že pojmy jako imperialismus a impresionismus splývají Mrckovi do jednoho, pro něho, naprosto nesrozumitelného výrazu. Proto se rozhodl, že se s farářem trochu pobaví na úkor toho blba.

„Páni vymželi, sůdruh holič! Já sú sůdruh kapitán! Už si to jednou pro furt pametajte! Páni není sů a uže nebudů. O to sa postaráme.“ Murcko původem Slovák nebo snad dokonce Rusín se nikdy pořádně nenaučil česky a tak mluvil svým osobitým československým jazykem.

Farář se neovládl a trochu nahlas se zasmál.

„A čomu se vy pámbičkár smežete, čo?“

„Ale toho si nevíš pane kapitáne. Já mám jen radost, že se nemusíme těch impresionistů bát, když máme vás.“

„Pravda, že nemusíte. Impresáriov nie, ale vy byste se mal bat' nás. Brzy vám ten kaštieľ premeníme na volačo užitočnejšieho.“

„A na co bude pane soudruhu?“ vmísil se do hovoru Vincenc Jarabáček

„Treba kasárna alebo fabrika na gulometry.“

„Tak to vám schvaluji pane soudruhu. Kulometů je stále nedostatek. Já jsem si třeba chtěl jeden koupit, ale nikde ho nemůžu sehnat. Ale možná, že vy byste mi

mohl pomoci pane soudruhu kapitáne. Vy jste takový schopný, inteligentní, máte styky, umíte jednat s lidmi, nesehnal byste mi jeden malý kulometík?“

„Co to táráte, vy somár. Gulomet může mít enem vycvičený voják.“

„Tak to pozor pane soudruhu, já vycvičený jsem. Já jsem vážený pane soudruhu prošel italskou frontou. Bylo mě sedmnáct, když jsem v patnáctém roce narukoval. Já bych vám mohl vyprávět, jaké to je na frontě. To by vás mohlo zajímat. I když věřím, že jako zkušený voják jste už také ledacos zažil. A jen tak mimochodem, kde vy jste vlastně pane soudruhu ve válce bojoval?“

„Všade som bojoval. A vobec, to je vojenské tajomstvo.“ Všichni v Blatinách věděli, že Murcko za války udával Němcům a když v pětačtyřicátým přišli Rusové tak je vítal s takovým nadšením, že dostal hned červenou pásku revoluční gardy a vesele pokračoval v udávání. Nejdříve udával ty, co udávali Němcům (udal všechny, kromě sebe) a pak už udával kdekoho. Udávání se mu stalo hlavním smyslem života. Tedy vedle buzerování vojáků. V tom byl mistr nad mistry.

„No když je to tajemství, tak to nesmíte říct, to ne. To já jako starý voják chápu. Ale ono to je stejně jedno. Důležité je jen to, že jste si počínal jako hrdina. Víte, že bych si někdy rád prohlédl vaše válečná vyznamenání. Nemohl byste je sem někdy přinést. Tady pan farář by se jistě také rád podíval, že pane faráři.“

„Ba, ba, podíval. Opravdového hrdinu člověk nepotkává každý den.“

„To nemožem. To sú vzácne metále a tady by sa na ně prášilo.“ Štábní kapitán Murcko vůbec nepochopil, že se oba pánové z něho utahují a naparoval se jakoby válku vyhrál sám, bez cizí pomoci.

„Tak uctivě děkuji, pane Jarabáčku,“ pan farář vstal a zaplatil. „Buďte tu s pánem Bohem. A vám pane kapitáne přeji, abyste ten impresionismus co nejdříve rozprášil.“

„Není sú pán, vy pámbičkár zasratý.“ Kapitán se už neovládl a řval. „A až budů z toho vášho kaštiela kasárny, tak vás tam osobne pribijem na kríž pro výstrahu všetkým vám podobným.“

Pan farář se jen usmál a odešel. Kapitán si sedl na jeho místo a Vincenc Jarabáček se pustil do práce. Byl tím pitomcem dosti znechucen, ale dát to na sobě nedal.

„Teď když jsme tu tak sami, pane soudruhu, nemohl byste mě trochu poučit. Já jsem se před panem farářem styděl, abych nevypal jako blbec, ale vám se přiznám, že mi není jasný ten pojem impresionista. Nemohl byste mi to trochu vysvětlit?“

„Svině to sú!“

Každý pátek chodíval Vincenc Jarabáček do hostince U Menclů. Měl to skoro naproti. Ani ne tak na pivo, ale spíš si popovídat a zahrát karty. Nebyl zrovna přeborníkem v mariáši, ale hrál ho rád a měl radost, že jeho soupeři mají

radost, když ho obehrají o pár haléřů. Navíc v hospodě mohl skvěle uplatnit svůj herecký a vyprávěčský talent.

V rohu seděl jeho kolega pan Holub. Byl u stolu s hrobníkem Motyčkou a mračil se na celý svět.

„Nazdárek Jaroušku“ pozdravil ho Vincenc, „copak se tak mračíš? Uříznul jsi snad někomu ucho?“

„Hele, hele, nech si ty kecy. Ucho můžeš uříznou akorát ty.“

„No přiznám se, že je pár lidí, kterým bych to udělal s chutí. A možná, že to jednou udělám a to ucho si pak přibiju nade dveře. Ale ještě radši bych někdy někomu uřízl jazyk. Škoda, že jako holič k tomu nemám moc příležitostí. Já měl být zubařem. S jakou chutí bych některý ty jazyky vyrval. Řeknu vám tedy vážení, kdyby někteří lidé nemohli mluvit, tak by na světě bylo hned krásněji. No nemám pravdu? Co vy na to pane starosto?“

„Nejsem starosta, jsem předseda MNV. A kromě toho vůbec nevím, co to tady melete za nesmysly.“ Předseda MNV Málek byl mizerný zámečník v místní továrně na hasící zařízení. Pro jeho neschopnost ho tehdy majitel vyhodil, za což se mu později Málek krutě pomstil. Napsal na něj tak ošklivý anonym, že továrník vyfasoval 15 let. V současné době fará někde v Jáchymově. I Málka se lidé báli podobně jako Murcka.

Vincenc Jarabáček si sedl k prázdnému stolu v rohu a hned dostal pivo. Ale ještě se ani nestačil napít, když přišli současně učitel Vodička a knihovník Mates. Oba se s Vincencem Jarabáčkem srdečně pozdravili a přisedli si k němu. A za pár okamžiků přišel čtvrtý do party, pomocný dělník JUDr. Šanda a přisedl si ke stolu, načež učitel Vodička vyndal balíček karet a začal rozdávat. To, že s doktorátem dělal pomocného dělníka v té tobě nijak nepřekvapovalo. Kromě práce ve fabrice byl ovšem doktor Šanda také zdatným Sokolem a pomocným režisérem místního ochotnického spolku.

Čas příjemně utíkal, jak už to tak v hospodách bývá. U každého stolu se probíralo nějaké závažné téma, naši karbaníci hráli mariáš, přičemž občas něco hlasitě zvolali a jen předseda MNV Málek seděl sám u stolu, popíjel pivo a zarytě mlčel. A tuto idylku přerušil až pacholek Lojzík, který sotva vkročil do lokálu ihned si zplna hrdla objednal: „Dejte mně velkej rum. To je jediný potěšení v tomhle zkurveným světě.“

Vincenc Jarabáček, učitel Vodička, knihovník Mates a JUDr. Šanda hráli svůj oblíbený mariáš, popíjeli pivíčko a přitom si povídali. Vincenc vyprávěl svým nenapodobitelným způsobem příběh s kapitánem Murckem. JUDr. Šanda se sice srdečně smál, ale pak přátelsky povídal: „Čendo, hele dej si pozor. Nikdy nevíš, kdo tě poslouchá. A víš, že stačí jeden dopis, ani nemusí být podepsaný, a už se vezeš. Věř, že vím, o čem mluvím.“

„No jo, ale tys byl persóna. Tys byl známý advokát. Na tebe mohli. Ale co si vezmou na mně? Tebe vyhodili z významného postu. Mě můžou tak akorát vzít tu mou štětku a břitvu. A co by s tím asi tak dělali?“

„No nech bejt. Oni se vyznají.“ Dodal varovně JUDr. Šanda.

„Má recht. Dej si velký pozor. Seš dost známý a to není nikdy dobře. To jsou podle nich ti nejhorší nepřátelé socialismu.“ Přidal se knihovník Mates.

Učitel Vodička však měl jiný názor: „Ale jděte do háje. Kde to žijem? Copak tedy je nějaké otroctví nebo co? To by bylo, aby si člověk ani u piva v hospodě nemohl zanádat nebo o někom říct, že je to vůl. A že Murcko vůl je, to ví každý. Za války udával Němcům a bolševici mu za to dali rudou pásku. A on si teď myslí, že je všemocný. Je to primitiv a basta! Už aby tenhle režim skončil.“ Ke stolu přiběhl hostinský s plnými püllitry, přestože nikdo ještě neměl dopito a hned spustil tlumeným hlasem: „Pánové, no tak pánové, bavte se radši o ženských. To chcete, aby mně zavřeli hospodu.“

Předseda MNV Málek se zvedl, výhružně se podíval ke stolu našich karbaníků a beze slova, rovněž ovšem i bez placení, odešel z výčepu. Dveře přitom nechal otevřené. Hned nato se z rohu zvedl účetní z JZD Mandík a vydal se k otevřeným dveřím. Ten ovšem cestou hostinskému zaplatil. Mandlík za sebou dveře zavřel. Nikdo nevěděl přesně proč, ale v hospodě bylo najednou nepříjemně dusno. A ticho. Každý si v duchu rekapituloval, co všechno řekl a jestli v tom nebylo něco protistátního. Nikdo ten večer v hospodě dlouho nevydržel.

Ve čtvrtek vytáhl Vincenc Jarabáček roletu. Postavil se jako obvykle na chodník a rozhlížel se po ulici. Pak zašel dovnitř a kontroloval si břitvy. Tu se najednou rychle otevřely dveře, přestože ještě nebylo devět, Vincenc Jarabáček již nezamykal, a do oficíny spíše vběhl než vstoupil hostinský Mencl odnaproti. Byl celý udýchaný a rozrušený.

„Pane Jarabáčku je zle. Učitele Vodičku dnes v noci sebrali. Přeházeli mu celej byt. I peřiny jim prej rozpárali. Něco hledali a asi to našli. Odvezli ho a nikdo ani neví kam. Říkala mi to Vodičková. Je z toho chudák ženská úplně v šoku. Pane Jarabáčku, já nevím, ale něco mi říká, že je to kvůli těm řečem v hospodě.“ „A sakra!“ Na víc se Vincenc Jarabáček v první chvíli nezmohl. Pak začal nahlas uvažovat: „Honzík určitě doma neměl žádný protistátní tiskoviny. To vím určitě. Věděli jsme o sobě všechno. Někdo na něj napsal nějaké hanebné udání. Málek. Určitě to byl Málek. Ale taky to moh bejt někdo jiný. Ale kdo? Kdo?“

„Já nic neslyšel, pane Jarabáčku. Já nic neřek ani neslyšel. A vlastně jsem u vás dnes vůbec nebyl. Já už musím jít. A prosím vás buďte opatrný. Hodně opatrný. Jak vidíte lidi jsou svině.“

„Ne všichni, ne všichni.“ Řekl si spíše pro sebe Vincenc Jarabáček. „Ale někteří jo. A pořádný.“

Celý den byl Vincenc Jarabáček rozmrzelý. Těšil se na pátku, až zavře krám a nebude se muset před zákazníky přetvařovat. Zpráva o zatčení učitele se pochopitelně rychle roznesla. Někteří potichu nadávali, někteří to nahlas schvalovali. Nejvíc nahlas předseda Málek a kapitán Murcko. A potom ještě Marie Stýblová, sekretářka ředitele Svatého z továrny na hasicí zařízení. To byla povedená dvojice. Ani jeden z nich neměl maturitu. Svatého vyhodili ze školy, když potřetí propadl a Stýblová studovat raději ani nezkoušela. Bylo by to stejně marné. Jenže Svatý byl straník jak řemen a Stýblová byla pěkně vyvinutá a ve svých necelých čtyřiceti letech neobyčejně atraktivní. A když Svatého jmenovali ředitelem, tak se mu tak dlouho nabízela, až se stala jeho sekretářkou. Zřejmě i milenkou, ale to je jiný příběh. Stýblová snad ve straně ani nebyla, ale snažila se ze všech svých sil šplhat u svého šéfa. A proto všude vykřikovala, jak je správné, že toho nepřítele socialismu zavřeli a že by mu měli dát aspoň dvacet let. Hlavní důvod jejího odsudku byl však ten, že kdysi Vodičku dlouho naháněla. Chvíli s ním dokonce chodila, ale když Vodička poznal, že její inteligence rozhodně neodpovídá jejím půvabům tělesným, vztah ukončil. Stýblová mu to nikdy nezapomněla.

Na to myslel Vincenc Jarabáček, když přemýšlel, kdo mohl mít zájem, aby se jeho přítel Vodička dostal do kriminálu. Teď ho napadlo, že má-li v tom prsty Stýblová, pak jsou v ohrožení ještě asi tři nebo čtyři chlapi z Blatin, kteří s ní také kdysi chodili, než ji prokoukli. Ze strachu, aby nezůstala na ocet si vzala závozníka Stýbla. To byl celkem slušný chlap, i když trochu pil. Někdy trochu víc. Stýblová se za něj stále styděla a zahýbala mu kde mohla. A když se stala sekretářkou, tak mu neustále dávala najevo, že má výraznou společenskou převahu. Vincenc Jarabáček si pomyslel, že by vůbec nebylo špatné, kdyby se Stýblo ožral a svou choť zabil. Až zítra přijde farář Smutný, tak se mu s touto myšlenkou svěří.

Večeře mu ani nechutnala. Anežka samozřejmě už také věděla, co se stalo a tak svému muži domlouvala: „Ty Čendo, ne že si pustíš někde hubu na špacír. Ty seš takovej vypravěč, každému všechno vyprávíš a ještě přitom máváš rukama. Víš, že dneska stačí se jenom špatně na někoho podívat a už to je hotový. A v holírně taky. Ty se tam s každým vybavuješ a kolikrát řekneš věci, který sou na kriminál. Pamatuj na rodinu!“

Vincenc Jarabáček neříkal nic. Svou ženu chápal, ale neměl náladu si s ní o tom povídat. Anežka sice komunisty nemůže ani cítit, ale zároveň se jich bojí. Bojí se hlavně o Zbyška, aby ho nechali dostudovat. Ony ženské přece jen více myslí v podobných situacích na rodinu a nechtějí nic rizkovat. Chlapi jsou svým založením revolucionáři a mají pocit, že musí bojovat za nějaké vyšší ideály. A Vincenc Jarabáček byl idealista, vlastenec, antikomunista a poctivej chlap. Věděl, že se jim nesmí dát, že nesmí sehnout hřbet. Zatímco Anežka měla

strach, aby Zbyšek s Lumírem neměli polepený kádrový profil tím, že jejich táta je nepřítel socialismu, Vincenci Jarabáčkovi zase záleželo na tom, aby se za něj jeho potomci nemuseli jednou stydět.

Od zatčení učitele Vodičky uběhlo pár dnů, ale nikdo o něm neměl žádnou zprávu. Jaro pomalu přecházelo do léta a blížily se prázdniny. Vincenc zašel za kolegou Holubem, aby se s ním dohodl na nějaké té dovolené. Byli sice konkurenti, ale ve skutečnosti si nekonkurovali. Když jeden potřeboval svůj podnik na pár dní zavřít, tak ten druhý držel službu i za něj. A taky si navzájem stříhali vlasy.

„Nazdar Jaroušku!“

„Buď zdrav Čendo! Tak copak, potřebuješ přistříhnout?“

„Jo, to taky. A chci ti ještě říct, že příští týden zavřu krám. Chci s klukama trochu pochodit tady po okolí. A zajdu si i na ryby.“

„Moje řeč. Člověk se nesmí pořád jenom honit. Tak pojď a posad' se. Trochu to zkrátíme, ať nevypadáš jako Ezau.“

Vincenc se posadil, pan Holub mu uvázal pod bradu ručník a začal zkracovat šediny.

„Ty poslyš, Jaroušku, co ty si myslíš o tom Vodičkovi? Proč ho vlastně sebrali?“

„Podívej se Čendo, každý tady ví, že Vodička si pouštěl tu svou pusu moc na špacír. Co čekal? Že ho nechají bez povšimnutí? Ty Čendo, mezi námi, taky někdy moc kecáš, ale Vodička je učitel. Ten vychovává náš dorost. Naše budoucí kádry. Toho voni nemohli nechat. To se dalo čekat, že ho sejmou. A teď mu hoděj na krk nějakou vlastizradu a dostane patnáct let. Nebo rovnou provaz.“ Vincenc chvíli seděl mlčky a pak nahlas uvažoval. „To máš asi pravdu. Ale kdo na něj podal udání? Vodička kecal vždycky akorát v hospodě a tam chodil jen v pátek. A to tam jsou většinou pořád stejný lidi.“

„Proboha! Vždyť tam seděl i Málek! Kdo jinej by to prásknul?“

„Ne, to bych neřek. Ten si spočítá, že by si to každý spojil s ním. Já se ti Jaroušku bojím, že je to někdo jinej. Možná chodí i ke mně nebo k tobě.“

„No to nejspíš jo. Skoro všichni chlapi se k někomu z nás chodí dávat stříhat.“ Oba lazebníci pak nezvykle dlouho mlčeli. Pak Vincenc řekl jediné slovo:

„Mandík.“

Pan Holub ještě chvíli přemýšlel: „Mandík by to moh bejt. Je to tichý jidáš. Ve straně je, s nikým se nekamarádí a v hospodě pořád špízuje uši. A často chodí za Málkem.“

„A za ním taky každou chvíli někdo neznámý chodí. Kolikrát i v noci, když jdeme ze zkoušky, stojí před jeho domem auto.“

Havran učinil konečné resumé: „Jasně, musí to být Mandík.“

Naši holiči trefili do černého, i když to nebylo úplně přesně tak, jak si představovali. Mandík šel z hospody rovnou na MNV. Chvilku před ním tam dorazil Málek. Ovšem tady za zavřenými dveřmi, se odehrával rozhovor v jiném gardu, než by se dalo čekat.

Mandík rázně vešel a rázně pozdravil: „Čest!“

Málek se postavil do pozoru a odpověděl celou větou: „Čest práci, soudruhu!“

Mandík byl pěkně rozparáděný: „Slyšels to taky? A tohle není poprvé. Začíná se to vařit a mohlo by se nám to vymknout z kontroly. Ta karetní čtyřka je nebezpečná. Hned ráno půjdeš na SNB a předáš jim tam zprávu, kterou ještě teď napíšeme. Odstřelíme toho Vodičku.“

„Ano soudruhu, Vodička jako učitel musí zmizet. Ale co ti ostatní?“

„Šanda je taky nebezpečněj, ale toho máme v hrsti. Bude se chtít vrátit k advokacii a my mu dáme šanci. Ten nám bude zobat z ruky. Mates to je starej dědek. Je neškodnej, ten se hrabe v těch svejch knížkách a je rád, že je rád. A ten holič? No na toho si ještě taky posvítíme. Teď ho ale zavírat nebudeme, bylo by to moc nápadný. Ke komu se chodíš dávat holit?“

„Já? K Holubovi.“

„Hm, tak začneš chodit k Jarabáčkovi. Anebo ne, to by bylo nápadný. Já k němu zajdu sám. Mně stříhá doma stará a holím se sám. Já si ho proklepnu. A teď sedni a piš, budu ti diktovat.“

Když dopsali udání a odešli domů, tak se na MNV ještě děly věci, o kterých by se slušelo pomlčet. Tedy ony se tam děly hlavně před příchodem naší dvojíce. Magda Málková, předsedova žena a zároveň jeho sekretářka občas na MNV zašla i ve večerních hodinách. To když Málek seděl v hospodě. Ovšem nechodila tam úřadovat, nýbrž obcovat se svým milencem, autobusákem Halousekem. A zrovna, když byli v nejlepším, uslyšeli vrznutí dveří a kroky na schodech. Měli pár vteřin za zmizení. Oknem to nešlo, kancelář byla v prvním poschodí a dveřmi také ne. Oba milenci shrábli do rukou oblečení, Magda skočila do skříně a šofér se skrčil pod psací stůl. A takto museli vydržet více než hodinu. Hlavně Halousek měl z pekla štěstí, že do něho Málek nekoppl, když seděl u stolu a psal udání.

Nyní oba, ještě se třesoucí strachy, vylezli a protahovali si ztuhlé údy. Rychle se oblékly, na dokončení nedokončeného už neměli náladu, což není divu. Magda byla celá rozechvělá a třásl se jí hlas: „Ježíši, to bylo o fous. Musím rychle domů, starej by udělal vyrvát.“

Halousek byl také ještě trochu roztřesený, ale uvažoval jiným směrem: „Pane bože, to sou svině. Magdi, co to máš doma za zrudu?“

„To teď neřeš. Já vím nejlíp koho mám doma. Že je hajzl jsem bohužel poznala až po svatbě. Honem dělej, musíme zmizet.“

Zatímco Magda se po dlouhé době vyspala se svým mužem a byla ráda, že se na nic nepřišlo, Halousek nemohl usnout. Dokonce vstal z postele a šel se projít do lesa. Věděl, že musí Jarabáčka varovat, o tom vůbec nepochyboval, ale přemýšlel nad tím, co udělat s těmi udavači. Chodil skoro až do rána, ale nevymyslel nic. Druhý den po setmění přešlapoval nervózně před místní sokolovnou, kde měli ochotníci zkoušku. Čekal na holiče.

„Seš hodnej, žes mně to řekl Václave. Seš opravdu slušnej chlap a takových si člověk musí považovat. Děkuji ti. Já si teď dám dobrý pozor.“
„No jo, ale ti dva budou stejně škodit dál. Mělo by se s tím něco provést.“
„Souhlasím s tebou Václave, ale zastřelit je nemůžeme, i když by to bylo nejlepší. No uvidíme, třeba nás něco napadne. A přijď se někdy dát ostříhat, už ti to leze na límec.“
„Jo, to já přijdu.“

Ráno, když Vincenc zkontroloval celou oficínu a vytáhl roletu, vešel dovnitř Mandík. Byl v dobré náladě.
„Dobré ráno, mistře. Tak jsem si říkal, že taky jednou zajdu za odborníkem a nechám si přistříhnout vlasy. A když už jsem tady, tak mě můžete i oholit.“
„Ale to víte vašnosto, velice rád. Ani nevíte, jak jsem potěšen, že jste ke mně zašel. Vždyť vy jste snad ještě nikdy u holiče nebyl.“
„Nebyl, nebyl, ale teď jsem se rozhodl, že začnu chodit. Je třeba malé živnostníky podporovat. Nemám pravdu?“
„Ale máte. I když nevím, nevím, říká se, že nás stejně zrušíte.“
„Pomluvy, pane Jarabáčku, pomluvy. Nevěřte tomu. Já jsem naopak přesvědčen, že bez takových jako jste vy, by se ten jejich socialismus položil.“
„Myslíte? No já nevím. Aspoň kdybych to moh takhle dotáhnout do penze.“
„Dotáhnete, určitě dotáhnete. A taky jsem se byl podívat na vašem představení. Tedy pane Jarabáčku, řeknu vám, že vy jste skutečný mistr. Takovýho vodníka, jako jste zahrál vy, to by nikdo druhý nesved.“
„Děkuji za ocenění. Víte, divadlo, to je moje velká láska. Celoživotní.“
„Chápu a závidím vám. Já bych taky chtěl mít váš talent. V tom divadle alespoň člověk trochu unikne z ty tvrdý reality. Dovedu si představit, že tam se cítíte mnohem svobodněji.“
„Ale, já se pane účetní cítím svobodný i mimo divadlo. Tedy, když nepočítám, že mě Anežka drží na uzdě, cha cha, cha.“
Mandík se taky zasměje a horečně přemýšlí, kudy dál. „Ale samozřejmě, že jsme všichni svobodní. Jenže, přece vám řeknu, že jsou chvíle, kdy se necítím

úplně dobře. Třeba teď, jak sebrali toho Vodičku. Za nějaký blbý hospodský řeči. Proboha pane Jarabáčku, copak tohle můžou?“

„Víte, já se o politiku nestarám, jelikož ji nerozumím. Copak my můžeme vědět, co ten učitel kdy provedl.“

„Ale vždyť vy jste se ním kamarádil. Mastili jste každý pátek v hospodě mariáš. A hráli jste spolu to vaše divadlo. To byste přece určitě věděl, kdyby někde něco vyved.“

„Podívejte, kdybyste vy někde něco vyved, chlubil byste se s tím v hospodě?“

„No, to asi ne, ale kamarádovi bych se nejspíš svěřil.“

Vincenc toho začínal mít plné zuby. Ale musel se ovládat.

„Víte pane účetní, my jsme zase až takoví kamarádi nebyli a s osobními věcmi jsme se jeden druhému moc nesvěřovali. A zvedněte mi trochu tu bradičku, ať se dostaneme na krček. To nemůžeme, nechat tam fousy. I krček musí být jak dětská prdýlka.“

Mandík byl jako vyšetřovatel v koncích a mlčel. Vincenc přiložil břitvu k jeho krku a neubráníl se myšlence, jak snadné by nyní bylo jednou pro vždy tuhle veš odstranit. Ale pomyslel si na tu spoustu krve, na pocákané zrcadlo, svůj plášť a na to, jak v kuchyni ve vaně musí porcovat mrtvolu a rychle tuto myšlenku zapudil. Doholil, odložil břitvu a Mandíka navoněl kolínskou. Když Mandík platil a s nepořízenou odcházel, potkal se přede dveřmi s farářem. Farář Smutný uctivě pozdravil a smekl klobouk. Avšak Mandík, který hned po zaplacení a rozloučení přestal hrát divadlo a okamžitě vypadl z role se už nekontroloval a vztekle vyštěkl: „Čest!“

Farář, opět s uctivým pozdravením, vstoupil do oficíny. Vincenc také uctivě pozdravil, ale i přes své herecké mistrovství tentokrát svou rozladěnost nedokázal plně zamaskovat.

Pan farář to samozřejmě ihned poznal.

„Tak vidíte, pane Jarabáčku, dnes jdu později. Dnes byste si podle mne nemohl rovnat hodinky. Ale viděl jsem, že jste stejně měl zákazníka. Ale asi jste ho něčím maličko rozzlobil. A on vás, jak se tak koukám, taky.“

Vincenc se ani nesnažil před farářem nic skrývat. A odložil i svou, jindy neodmyslitelnou, slušnost a vlídnost.

„Svině! Svině to je důstojnosti. A říkám vám to s plným vědomím, že takto mluvit je hřích. Ale je to svině a to jsem ještě moc slušnej. Nebýt tu zrovna vy, řekl bych to i jinak.“

„Ale, ale, povídejte. Copak se tu odehrálo?“

„Svině to je, důstojnosti. Udavačská svině. To on a ta druhá svině, Málek, dostali Vodičku do kriminálu. Víím to bezpečně a radši se neptejte, jak jsem se to dozvěděl. A kdoví, kolik jinejch, mají ti dva na svědomí. Oni a ještě ta třetí svině, ten negramotnej Murcko.“

Faráře, zdálo se, tato informace moc nepřekvapila.

„Myslel jsem si to. A s vaším hodnocení souhlasím. Mohu vás uklidnit, že to žádný hřích není. Když je někdo svině, tak je zkrátka svině.“

Vincencovi se pomalu vracela nálada. Byl rád, že má spojence. Ale více to rozebírat už nemohli, protože do oficíny vstoupil další zákazník. Sedl se na židli u zdi a pak už se mluvilo včerejším divadle.

Prázdniny uběhly jako voda a hned v září vyfasoval chudák učitelскеj osm roků. A to mohl být rád. Vincenc zuřil, ale věděl, že musí být stále mimořádně opatrný. Mandík k němu nyní chodil ob den a stále se snažil s ním navázat přátelský kontakt. Postupně to Vincenc už bral jako jakousi hru a začal se i bavit, jak se udavač marně snaží.

Potěšila ho ještě jedna věc. JUDr. Šanda se mu svěřil, že dostal nabídku vrátit se do advokacie, ale řekl jim, že si svou novou práci zamiloval a nechce ji už opustit. Vincenc se mu svěřil s tím, co ví a JUDr. Šanda řekl, že o tom bude přemýšlet.

JUDr. Šanda o tom skutečně přemýšlel. A ne sám. Zašel za farářem a přemýšleli dva. A když už měli jakýs takýs plán, zašel se JUDr. Šanda dát ostříhat a oholit. Venku už poletoval první sníh, však už byla půlka listopadu, když vstoupil do oficíny Vincence Jarabáčka. V křesle zrovna seděl účetní Mandík a opět se snažil získat si Vincencovo přátelství. Příchod třídního nepřítelě se mu zrovna moc nehodil. Ale musel pokračovat ve svém divadle. JUDr. Šanda zdvořile pozdravil: „Čest práci!“

První odpověděl Mandík: „Čest! Ale co tak oficiálně, u holiče se snad můžeme zdravít normálně, ne.“

„Aha, já myslel, že jsem pozdravil normálně. Já už se v tom nějak nevyznám. Sakra, neřekl jsem něco zakázaného?“

Teprve teď se ke slovu dostal i Vincenc: „Zdravíčko! Určitě ne, to jen tady soudruh Mandík chtěl říci, že Čest práci se zdraví na schůzích a stranických akcích. Ale myslím, že i zde je ten pozdrav na místě, vždyť já jsem vlastně taky pracující. Nebo ne, soudruhu?“

Maníkovi se situace zcela přestala líbit. Takovou dobu se snaží potlačovat svoje stranictví a teď najednou z něj tihle dva tu masku sundají a mluví s ním jako s komunistou. Pochopil, že Vincence asi nevyprovokuje k nějakým protistátním řečem ani z něj nedostane žádné potřebné informace. Pět minut, které ještě seděl v křesle, než ho Vincenc dodělal bylo dlouhých a těžkých. Nevěděl co říci a tak za něj odpověděl JUDr. Šanda: To se ví, že jsi taky pracující. Kdo pracuje, je pracující, tedy proletář. Ty jako holič, já jako pomocný dělník a zde soudruh

jako účetní, tedy pracující inteligence. Každá práce je důležitá a žádná není podřadná. Např. já si té své skutečně vážím a mám ji rád.“

Konečně byl Mandík hotov. Zvedl se zaplatil, zamumlal něco jako pozdrav a zmizel.

Vincenc za přistoupil ke dveřím a otevřel je se slovy: „Musím trochu vyvětrat, je to hrozně dusno.“

JUDr. Šanda se zatím uvelebil v křesle: „To ti věřím Čendíku. Bejt v jedny místnosti pět minut s takovou sviní je vo zdraví, natož půl hodiny.“

„No, už to mám za sebou. Tak jak to bude doktore?“

„Ale, udělej to jak chceš. Ostatně já jsem přišel za jiným účelem.“ Rozhlédl se kolem a zašeptal: Nemůže nás nikdo slyšet?“

„Určitě ne. Klidně můžeš mluvit.“

JUDr. Šanda ale přesto mluvil tlumeným hlasem: „Podívejte se Čendo, jistě se my dva shodneme, že toho gaunera je třeba seknout přes prsty. A pořádně. Já bych ho nejradši zapíchl, ale to by bylo moc riskantní. Musíme to udělat chytře. Fikaně. A hlavně bezpečně. To je nejdůležitější. A já vím jak. Ale sám to nezvládnou. Potřebuju pomoc. A ty byste mohl, Čendo.“

Vincencovi se rozbušilo srdce. Že komunisty neměl rád, o tom nebylo pochyb. Že jim přál všechno nejhorší, byla pravda. Ale zatím jen nadával mezi svými anebo špičkoval v hospodě. A teď se má přímo zapojit do odboje a odstranit největší škodnou v Blatinách. Ani na okamžik nezaváhal, nedostavil se žádný strach, ale naopak vzrušení, jaké mají malí kluci, když lezou do cizí zahrady na jabka. Věděl hned, že udělá skoro cokoliv.

„A co bych měl, jako to, udělat?“

„Podívej se, já mám protistátní letáky. Sakramentsky protistátní a protisocialistický. Mám jich pět set ...“

Vincenc mu vpadl do řeči: „... pět set? Tak budeme roznášet letáky? Jako za protektorátu?“

„Ne, nic se roznášet nebude. To by nemělo význam. A mohli by nás chytit.“

„Tak co tedy?“

„Ty letáky se musí dostat k Málkovi nebo k Mandíkovi. Celý balík. A jsou tam i různé poznámky z tajných schůzí . Prostě vše je promyšlené tak, aby ilegální protistátní buňku tvořili Málek, Mandík a pomáhal jim i Murcko

Vincenc zapomněl stříhat. Stál s pootevřenou pusou, ale už mu to docházelo.

„Aha. A pak se to u nich najde.“

„Vidím, že jsi to pochopil. Pak už bude stačit jen pěkné anonymní udáníčko. Ale problém bude, jak jim to podstrčit. To bude nejriskantnější část. Musí to být někde šikovně schované. Pod podlahou, na půdě, v kurníku nebo tak nějak.“

Vincenc intenzívně přemýšlel.

„No teď mně nic nenapadá, ale něco vymyslíme. To by v tom byl čert. A že jsem tak smělý, jak jsi k těm letákům přišel?“

„Udělal jsem je. Mám přece jen ještě nějaké dobré styky. Jsem sice pomocný dělník, ale pár přátel mi zůstalo. Sehnal jsem nějaké blány a jeden kamarád mě pustil na cyklostil. Nebylo to zas až tak těžký.“

„To seš teda machr. To je bezvadný nápad.“

„Nápad je to výborný, až mě mrzí, že není můj.“

„Ale tak on v tom jede ještě někdo další? A kdo prosím tě?“

„To teď není důležité. To se dozvíš časem. Teď hlavně musíme vymyslet komu, kam a jak to podstrčíme.“

Vincenc se pomalu dostával do normálu a opět začal stříhat těch pár chloupků na připlešatělé hlavě Šandově. Oba pánové nyní nezvykle mlčeli, tak je tížila ta myšlenka, která jim ležela v mozku. Vincenc už přistoupil k mydlení tváře a nejdnou měl pocit, že se něco v jeho hlavě rodí. A urodilo se to právě v okamžiku, kdy přiložil britvu k Šandově tváři.

„A já to mám!“

„Au!“ Krev začala řinout z rozříznuté tváře. Takhle ještě Vincenc nikoho v životě neřízl. Občas seškrábl nějaký pupínek, to jo, to se stává každému holiči, ale teď se až sám lekl.

„Ježíši! Co jsem to jenom , počkej já ti to hned zastavím. Nezlob se doktore. Já to nechápu, jak se mi to mohlo ...“. Honem přiložil na ránu kamenec, ale rána byla větší než obvykle při holení bývá a krev se nedařilo zastavit. JUDr. Šanda proto Vincence odstrčil a přiložil si na ránu čistý kapesník.

„Nech toho. To nic není. Řekni spíš, co bylo impulsem k takovému krvavému útoku a mou osobu. Předpokládám, že ten tvůj nápad stál za tu bolest a za to, že jsem právě o vlasek unikl smrti. Tak honem, mluv.“

Vincenc se vzpamatoval ze šoku, naklonil se k Šandovi a zašeptal: „Halousek.“ „Ten šofér?“

„Jo, přesně ten.“ A pak pověděl Šandovi celý ten příběh.

Tajná schůzka se konala, kde jinde, než v oficíně Vincence Jarabáčka. Mladý šofér seděl v křesle a Vincenc mu pomalu stříhal přerostlého havla, ale mezi jednotlivými šmiky nůžkami dělal nezvykle dlouhé pauzy a tlumeným hlasem vysvětloval Halouskovi, co by měl udělat.

„Podívej se Václave, ty seš slušnej kluk. A poctivej. A tu sebranku rudou krvelačnou taky nemáš rád. Nebýt tebe, tak už dneska jsem někde s Vodičkou. Za to ti nikdy nepřestanu být vděčný. Však taky do smrti máš u mě stříhání gratis. Ale uznáš, že to takhle nemůžeme nechat. Vždyť oni budou škodit dál. Dostanou další slušné lidi do kriminálu. A naší povinností je, tomu zabránit.“ Šofér souhlasil, ale nechápal, co by on mohl udělat. Přece je nepůjde zapíchnout. Ne že by nechtěl, ale za to by dostal provaz. Vincenc mu přečetl myšlenky.

„Neboj se ničeho. Žádná krev nebude. To se musí udělat chytře. Fikaně. A hlavně bezpečně, to je nejdůležitější.“

„A vy víte, jak?“

„Vím, Václave, vím. Jinak bych tě sem nezval. Mám dokonalý plán, ale bez tebe to nepůjde. Ty seš teď Václave klíčová osoba. Ty, Václave, přepíšeš dějiny Blatin a zbavíš nás těch tyranů.“

To, že se Vincenc nezmínil o JUDr. Šandovi nebylo proto, že se chtěl chlubit cizím peřím, ale z bezpečnostních důvodů. Tak jako JUDr. Šanda nic neřekl o dalším spiklenci, tak Vincenc nyní pomlčel o Šandovi. Zatím není nutné, aby každý věděl všechno.

Václav Halousek se začal potit. „A co bych jako měl udělat?“

„Podívej se Václave, ty to táhneš s Málkovou. A proto seš teď klíčovej.“

„Ale Magdičku bych do toho nechtěl tahat. Ta v těch udáních nejede.“

„Neboj, Magdičce se nic nestane. A když to dobře dopadne, tak se o ní už nebudeš muset s tím lumpem dělit.“

No to byl, vedle nenávisi ke komunistům, další silný argument k tomu, aby Václav do akce šel.

„Tak co bych tedy měl udělat?“

Vincenc se ze zvyku rozhlédl, zašel ke dveřím a přes sklo se podíval do ulice. Pak ještě opatrně a potichu otevřel druhé dveře do bytu, nakoukl do pokoje a zase je potichu zavřel. A pak to řekl rovnou.

„Podstrčíš Málkovi na úřad protistátní letáky.“

„Co? Protistátní letáky? A jak? A kam? A kdy? A kde je vezmu?“

„Správné otázky. Začnu tou poslední. O to se nestarej, až nadejde čas, tak ti je předáme.“ Vincenc se trochu zarazil, protože použil množné číslo, ale Halousek byl tak rozrušen, že to nepostřehl, tak Vincenc pokračoval.

„Kdy, to necháme ještě otevřené. Zatím si důkladně promyslíš, kam by se to dalo podstrčit. Musí to být perfektně ukryto. Aby to Málek ani nikdo jiný nenašel. A Magda o tom taky nesmí vědět. Při svých návštěvách Národního výboru to všechno okoukni a promysli. Až budeš vědět kam a jak, tak ti řeknu kdy dostaneš ty letáky. A pak už se o nic nemusíš starat. Pak už bude následovat udání a zatčení. Je to zařízené tak, aby se v tom svezli i Mandík a ten negramotnej Murcko. No a to je celý.“

Halousek už byl schopen, po překonání prvního šoku, zase uvažovat věcně.

„Jo, to není špatný. Musí to být taková skrýš, aby to nebylo nápadný. Policajti to nesmí najít jen tak ve skříni, to by je trklo. No já to promyslím. Na něco určitě přijdu.“

„Já věděl, že je na tebe spoleh. Tak hotovo, ještě trochu kolínské a zase se stav.“

Václav Halousek přemýšlel horlivě. On od té chvíle, co byl pověřen tak velkým úkolem vlastně ani nemyslel na nic jiného. V listopadu byl na radnici

dvakrát. Ač ho Magda stále velice vzrušovala, bral nyní to milování jen jak vedlejší činnost. Když si Magda odskočila na záchod, začal intenzívně šmejdit po kanceláři a když Magda přišla, tak zase on si odskočil a šmejdil na záchodě na chodbě. Ale na nic nepřišel. Když ale jednou koncem měsíce měl s Magdou tajné rande v lese, tak Magdu zkusil trochu oťuknout.

„Poslyš Magdičko, máš mě opravdu ráda?“

„Jak o tom můžeš pochybovat. To víš, že tě mám ráda.“

„Já nepochybuju. Ale trápí mě těm tvůj starej. Chtěl bych tě mít jen pro sebe.“

„To já bych chtěla taky, Ale co mám dělat. Já bych toho debila nejradši zastřelila. Ale nemám flintu.“

„To by nebylo dobré. Zavřeli by tě. Lepší by bylo, kdyby zavřeli jeho.“

„No to by bylo skvělý. Ale takovýho komunistu nezavřou. Předsedu Národního výboru. Ten je politicky neprůstřelný. A nic kriminálního taky neudělá Ale počkej. Tys tím něco myslel?“

„Ne, to já jen tak. Že by to bylo pro nás dva dobrý. Ale když už o tom mluvíš, ty bys nebyla proti tomu, kdyby ho zabásli?“

„Vašíku, to by byl nejšťastnější den v mém životě. Jak já ho nesnáším. Lidi ho nenávidí a tu nenávist přenášejí i na mě. Vždyť je to udavač. A nemeje se. Ani po záchodě. Nohy mu smrděj a z huby táhne. A úřední dopisy mu musím psát já, protože on v každém řádku nadělá pět hrubek. Bože, jak já ho nesnáším.“

Václav usilovně přemýšlel několik dnů i nocí. Má do toho Magdu zatáhnout nebo ne? Jedno je jisté. Zatím nepřišel na žádný způsob, jak a kam ty letáky podstrčit. Nakonec se rozhodl, že to riskne a spojí se s Magdou. A učinil to hned na příští schůzce

Nejprve se s ní ale spojil tělesně na předsedově stole a pak i spiklenecky. Václav chtěl odstranit komunistický režim, Magda nenáviděného manžela, šťastnou shodou okolností, také komunistického. Ale ještě Václav trochu mlžil a Magdě naznačil, zatím jen naznačil, že má jakýsi plán.

Asi v polovině prosince, když už Magda o všem věděla a měla vybrané místo, zašel Václav za holičem, aby mu oznámil, že je připraven. Vincenc dal okamžitě zprávu JUDr. Šandovi. A JUDr. Šanda se běžel dát oholit. Přišel těsně před pátou hodinou, kdy se předpokládalo, že další zákazník už nepřijde. V křesle už seděl šofér Václav a měl namydlené tváře.

„Nazdar hoši. To je dneska ale kosa. V noci přijde pořádný mráz. A začíná chumelit.“

„Nazdar doktore. To je dost, žes přišel. Tady Václav je už pěkně nervózní.“ To byla svatá pravda. Ostatně nervózní byli všichni, ale Václav očividně nejvíce.

Šanda se ujal slova: „No věřím, že to zvládneš kluku. Máš to všechno jistě dobře promyšlený. Kam mu to vlastně dáš? Bude to někde v kanceláři?“

Václav se konečně vzmohl na slovo: „Ne, bude to u něj doma?“

Chvíli bylo ticho.

První promluvil Vincenc: „Doma? Proč ne na výboře?“

A JUDr. Šanda pokračoval: „Jak to chceš udělat. K nim domů přece nikdy nechodíš. Že tys do toho zatáh tu ženskou?!“

„No trochu. Ale nebojte se, Magdička nás neshodí. Je naprosto spolehlivá. Je naše. Ona Málka nenávidí víc než my. Na tu je stoprocentní spoleh. Já za ni ručím hlavou.“

Vincenc byl z této zprávy hodně zaskočený: „Kamaráde, ty neručíš jen svou hlavou, ale hlavami i nás dvou tady. Za tohle nás všechny pověsej.“

„A ještě před tím pěkně pomučeť“, dodal Šanda.

„Pánové nebojte se, fakt nic nehrozí. Magdička si nepřejí nic tak, jako zbavit se toho odporného chlapa. Máme všechno promyšlený do nejmenšího detailu. Fakt se nebojte. Dejte mně ty letáky a jděte klidně spát.“

„Klidně tedy spát určitě nebudu,“ řekl Vincenc a pokračoval, „ale teď už je to jedno. Musíme věřit, že nás nepodrazí.“

Šanda souhlasil: „No to je pravda. Teď když už to ví, tak je to jedno. Dostaneš letáky a pak se modli, aby Magda neselhala. Doufám, že nenávisť k manželovi je natolik silná, že bude ochotná ho poslat do pekel. Nakonec je pravda, že nenávisť může být stejně silný motiv, jako ušlechtilé vlastenectví. Ve jménu nenávisti lidé v historii dokázali mnoho hrdinských činů. Tak kdy to chceš udělat?“

„Zítra má předseda jednání na okrese. A to vždycky jezdí domů až pozdě večer. A většinou nacamranej.“

„Dobrá tedy. Zítra v pět odpoledne ti předám balík. Ty si vem odpoledne ruksak a jdi s ním do lesa. Tam se courej a sbírej nějaký ty svý samorosty. Každém ví, že furt něco vyřezáváš. V pět se vracej domu. To už bude tma a určitě i pěkná kosa. Venku nikdo nebude. Jdi přes Podskálu. Tam bude pod stromy tma jak v pytli. A tam bude člověk, který ti předá balík. Ty ho šoupneš do ruksaku, přikreješ těma samorostama a klidně budeš pokračovat. A zbytek je na tobě. A na Magdě.“

„Jasně rozumím. Spolehněte se, provedu to naprosto dokonale. A kdo mi vlastně ten balík předá? Já myslel, že někdo z vás dvou?“

„Ne, já budu v hospodě a tady Čenda v pět zavře krám a půjde se dát ostříhat k panu Holubovi. My dva s tím nemáme nic společného. Rozuměls?!“

„Ano, naprosto pánové. Všem rozumím. Vy dva s tím nemáte nic společného. Ano, rozumím. Za mnou přišel neznámý člověk a požádal mě, abych se zapojil do protistátní činnosti. A já jsem souhlasil, protože jsem odpůrce lidově demokratického režimu.“

Vincenc se poprvé usmál: „Vidím, že roli znáš dokonale. Nechtěl bys s námi hrát divadlo?“

„Ne to prosím ne, já nemám talent:“

JUDr. Šanda se zatím vyměnil s Václavem v křesle a Václav poděkoval a vzdálil se.

„Já už musím, já ráno vyjízdim o půl páté a musím ještě v noci protočit motor, aby mi nezamrz. Ale zase o půl třetí skončím a budu mít tedy dost času. Tak na shledanou.“

Když Vincenc s JUDr. Šandou osaměli, vrátil se do nic zase strach. Co když je ta Magda podrazí a všechno nahlásí. Ale pak se navzájem uklidnili, že to neudělá, že se skutečně chce Málka zbavit a vzít si Václava. A pokud to skutečně udělá, tak už bude nadosmrti nucená mlčet, protože tím bude chránit už i svoji hlavu.

Václav chodil více než dvě hodiny po lese. Měl už plný ruksak různých dřev. Blížil se k Podskále. Podíval se na hodinky. Bylo za sedm minut pět. Přemýšlel, jak velký a těžký to bude balík. Raději ještě rychle rozvázal ruksak a pár dřev vyhodil, aby se mu to tam vešlo. Když vešel na Podskálu, kde stromy ze svých větví tvořily tunel, uviděl i v té tmě na cestě postavu. Srdce se mu rozbušilo vzrušením. Postava pomalu kráčela k němu, Václav také výrazně zvolnil. Viděl, že je to menší postava. Měla na sobě dlouhý plášť a přes hlavu kapucu. Když došli k sobě, neznámý z pod pláště vyndal balík a podal ho Václavovi. Ten ho mlčky přijal, rychle sundal ruksak, balík tam strčil, zahrabal, zavázal, hodil na záda a šel pryč. Celé to mohlo trvat tak půlminutku. Stačil si jen všimnout, že pod kapucou se zaleskly skla brýlí. Rychle si to namířil k Málkovic stavení. Vyhrnul si límec a čepici si narazil až na oči.

Druhá postava také hodně zrychlila krok. Vzala to přes park a za chvíli byla u fary. Odemkla a zmizela vevnitř.

Magda na Václava už čekala. Ani se nepolíbili, Václav ji rychle předal balík a jen zašeptal, aby byla opatrná. Magda slíbila, že bude a že to udělá teď hned. Také šla okamžitě na dvorek a otevřela kurník. Balíček strčila do pytle od brambor a ten opatrně položila do rohu kurníku. Slepice se ani nevyděsily.

Když Málek přišel domů, bylo už po deváté, sedl si ke stolu a Magda mu nalila polévku. Pak si sedla ke kamnům a pozorovala ho. Oba mlčeli. Magda se dívala na nenáviděného manžela, ale radost z toho, že se ho zbaví nepocítovala. Naopak, bylo jí ho líto. Představovala si, jak sedí přivázaný na židli a vyšetřovatelé ho mlátí. Viděla jeho krev a děsila se toho. Přece takhle nemůže

zlikvidovat otce svým dětí. Utěšovala se, že je to gauner, že sám takto zlikvidoval mnoho slušných lidí. Snažila se přivázaného na židli představit učitele Vodičku. Ano, Málek si to zaslouží. Ale přece jen, úplně přesvědčená nebyla. Ne, nemůže to udělat. Do smrti by si to vyčítala. Ráno ten balíček vezme z kurníku a hodí do řeky.

V posteli pak dokonce po letech pocítila touhu se s manželem pomilovat. Dala mu to i najevo, ale ten ji hrubě odbyl. Ostatně na žádném jednání dnes nebyl, zato si užíval s jednou soudružkou z OV KSČ. Byl to už delší vztah a vážně uvažoval o rozvodu. A už se chystal, že to manželce oznámí. Žádost už měl zamčenou s zásuvce pracovního stolu.

Netušil, že si odmítnutím sexu vlastně podepsal rozsudek. Stejně tak netušil, že kdyby tu žádost o rozvod podal již dřív, tak by Magda neměla důvod se ho zbavovat tímto způsobem. Ale takto nabraly události spád.

Když šla Magda ráno do mlékárny, přesně v 7:20, jel zrovna kolem linkový autobus. Václav za volantem zpomalil a hlavou kývl na pozdrav. Magda si jen rukou sáhla na vlasy. To stačilo. Když autobus o chvíli později jel kolem holičství Vincence Jarabáčka, stál Vincenc přede dveřmi. Zamával, jak bylo jeho zvykem na šoféra a ten mu odpověděl zvednutým palcem. Odpoledne přišel do officíny JUDr. Šanda a ani nevadilo, že tam jsou další dva zákazníci. Řeč plynula jako řeka a když přišla na JUDr. Šandu řada, a mezi tím vstoupil do officíny další zákazník, nebylo už třeba žádného dalšího vysvětlování. JUDr. Šanda věděl, že vše je tak, jak má být. Udání už měl napsané, teď ho jen odeslat. Ovšem nesmělo to být poslané z Blatin. Ofrankovanou obálku proto odvezl vlakem do okresního města a teprve tam hodil do schránky. Byla středa a tak počítal, že dopis dojde v pátek. Předpokládal, že esenbáci přijedou k Málkům v úterý neboť se o tom bude horečně jednat. Ale určitě přijedou a prohlídku udělají. Soudruzi nemohli riskovat, že mají ve svém středu zrádce.

xxx

Vincenc Jarabáček byl už v důchodu a dveře do officíny byly dávno zazděné. Měl tam teď s Anežkou ložnici. V té jejich bývalé bydlel syn Zbyšek se svou ženou Ivankou a dvěma roztomilými caparty Zbyškem mladším a Lumírem mladším. Lumírem proto, že Lumír starší měl už tři dcery. Vincenc byl tedy pětinasobným dědečkem. Ale divadlo ještě hrál, i když trochu méně než dřív. Chodil taky na ryby, stále choval králíky, ale to stříhání a holení mu chybělo. Hlavně mu chyběla ta atmosféra v officíně, ty všemožné řeči. Často chodil jen tak na procházky a vzpomínal na staré časy. Při jedné takové procházce potkal v parku starého strhaného muže. Skoro ho minul, ale pak ho přece jen poznal.

„Karlíku, jsi to ty?“

„Já ani nevím, Čendo. Skoro všechno je jiné.“

„Ty kluku jeden. Konečně, konečně tě pustili.“ Na ta slova učitele Vodičku obejmul a dlouho stáli v objetí beze slov. A pak šli pomalu parkem a měli si toho spoustu co říct. Vodička si odseděl celých osm let. Byl o deset let mladší než Vincenc, ale uran v Jáchymově mu mnoho let přidal. Byl starý a nemocný. Ještě ten den se v hospodě sešli. Vincenc, učitel Vodička a JUDr. Šanda. Jen knihovník Mates chyběl, ale ten už dva roky odpočívá na krchově. Karty tentokrát ani nehráli, vypili pár štamprdlí a povídali. A zase obnovili své mariášnické pátky. Čtvrtým do party jim byl šofér Venda Halousek. Hráli a klábosili takto potom pravidelně a bylo jim dobře. Až jednou přišel do hospody nemilý host. Bývalý účetní Mandík. Pustili ho na amnestii o pár let dřív. Když se rozhlédl a uviděl Vodičku, okamžitě k němu zamířil.

„Tak kamaráde, už to mám taky za sebou. Jsem rád, že tě vidím. Musíme se někdy sejít a pokecat.“

U stolu všichni mlčeli a Mandík pochopil, že příčinou toho napětí je on. Vodička se pomalu zvednul, chvíli se Mandíkovi díval zblízka do očí a pak se najednou jeho pravačka vymrštila takovou rychlostí, že by se za to nemusel stydět ani Julius Torma. Rána byla přesná a silná. Mandík ležel na zemi a z přeraženého nosu mu crčela krev. Šokovaný vyjeveně zíral a pak se pomalu a těžce zvedal. A Vodička mu pomohl na nohy, ale jen proto, aby ho srazil podruhé. Celá hospoda mlčela, nikdo se ani nepohnul.

„Celých osm let jsem se těšil na tenhle okamžik. Já mám na rozdíl od většiny jiných muklů to štěstí, že vím, kdo mě udal. To ty se nikdy nedozvíš. Budeš se tím trápit, ale nepřijdeš na to. Já jsem seděl kvůli tobě a kvůli Málkovi. Ale vy dva jste seděli, protože jste si to zasloužili. A teď vypadni ty svině udavačská. Táhni za tím svým kumpánem a pozdravuj ho ode mě. Já se u něj taky jednou stavím.“

Mandík se pokoušel něco vysvětlovat, ale zasáhl JUDr. Šanda.

„Neslyšels?! Vypadni a už se tady neukazuj! Celé Blatiny vědí, že jste udavači, tak ne aby sis tu někdy hrál na hrdinu.“

Mandík pomalu odcházel z hospody, ve dveřích se ještě chvíli zastavil a otočil. Snad chtěl něco říci, ale nakonec raději neřekl nic a zavřel za sebou.

Hospoda se pomalu vracela do běžného rytmu. Halousek rozdál karty, ale Vodička ještě než začali hrát zavolal na hostinského: „Pane Mencl hod’te nám sem, čtyři rumy. Kluci mě je po dlouhý době zase fajn“.

